

BUDUCNOST

CIRKVE

1-2009

„Máme naději v živém Bohu.“ (1 Tim 4:10)

EDITORIAL

Milí čtenáři,

přinášíme vám první číslo Budoucnosti Církve v roce 2009. Určitě jste si všimli, že s novým ročníkem, je náš časopis v novém „kabátku“ a nejen tato změna se udála v okolí vydávání časopisu. Rozšířila se nám redakční rada o další tři spolupracovníky z diecézí. Věřím, že tyto změny budou jen ku prospěchu a že náš časopis budete mít ještě radši a budete spokojeni s jeho obsahem.

Nyní už k obsahu tohoto čísla. Hlavním tématem pro studium je promluva papeže Benedikta XVI., kterou pronesl těsně před vánočními svátky k římské kurii a ve které se vrací ke Světovým dnům mládeže v Austrálii. Do rubriky formace jsme vybrali první část přednášky otce Józefa Augustyna, SJ z Polska o „Otcovství a mateřství a daru celibátu“, která zazněla na Studijně-formačním kurzu ve Fryštáku v listopadu loňského roku.

Ještě bych vás chtěla upozornit na článek s názvem „Věnujme pozornost“, ve kterém papež Benedikt XVI. i kanadská guvernérka se dotýkají otázky nových technologií ve spojení s evangelizací a mladými lidmi. Určitě stojí za přečtení a hlavně zamyšlení.

Na závěr se můžete dozvědět informace o chystaných diecézních setkáních i o Pouti důvěry Taizé v Litvě a dalších.

Redakční rada by velmi uvítala vaše podněty a připomínky, které můžete zasílat na adresu redakce: Sekce pro mládež ČBK, Thákurova 3, 160 00 Praha 6 nebo na email: hennigova@cirkev.cz

Přeji vám postní dobu plnou naděje
a u velikonočního čísla Budoucnosti Církve nashledanou.

Zdeňka Hennigová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorace mládeže. Ročník XVI., číslo 1. Vychází 5x ročně. Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6. Redakce: P. Vít Zatloukal, Zdeňka Hennigová, Eva Renzová, Marie Světníčková, Petra Přenosilová, Petr Hrtús, Eliška Josefíková. Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz. Sazba: Ján Krajč. Tisk: Tiskárna Fokus spol. s.r.o. Praha 8. Registrace MK ČR E 18746. Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Úvodník.....	3
Promluva k římské kurii	4
Dar celibátu, otcovství a mateřství	9
Dar celibátu	15
Věnujme pozornost	22
„Důvěra v Boží iniciativu a odpověď člověka“	23
Diecézní setkání mládeže	24
Prázdninové diecézní setkání mládeže v ostravsko-opavské diecézi.....	25
Školení hlavních vedoucích táborů	26
Setkání Taizé v Litvě	26
Volontariát	26
Signály.cz.....	26

ÚVODNÍK

„Křesťanská víra je plná paradoxů. Jít v duchovním životě dopředu znamená vrátit se zpět k evangeliu. Stoupat vzhůru znamená ponořit se do hlubiny. Budovat nadpřirozené znamená začít přirozeným.“ (Max Kašparů)

Svatý Alfons de Liguori, zakladatel misionářů Redemptoristů, jehož jsem duchovním synem, byl bláznivě zamilovaný do trpícího Ježíše. V jednom dopise svým bratřím misionářům napsal: *„Prosím vás, abyste mluvili často o lásce, kterou nám prokazoval Ježíš Kristus svým utrpením a ustanovením Nejsvětější svátosti, o lásce, kterou máme mít k těmto dvěma tajemstvím Jeho lásky.“*

Ale proč tolik a tak horlivě? Protože, jak říkával: „Kdo nemá stále v srdci ukřižovaného Ježíše, ať si nemyslí, že něco vykonal.“

A dále: „Na misiích jsou vhodná kázání o soudu, o pekle a podobná, aby hříšníci byli zastrašeni... Ale obrácení, která se stávají jen ze strachu, netrvají dlouho. (...) Slzy tekoucí při pohledu na Ukřižovaného vycházejí ze srdce láskou zraněného; toto obrácení je stálejší a trvalejší. (...) Kdo si zamiluje ukřižovaného

Ježíše, ten už nemá strach, (...) musí jen milovat.“

Během farních misií obnovujeme misijní kříže u našich kostelů. Poslední letopočty napovídají, kdy naposledy náš zrak spočinul na Ježíši. Sv. Alfons doporučoval, abychom ve svém domě měli kříž. Nařídil, aby členové kongregace, když odpočívají, drželi v ruce malý kříž, jen *„abychom milovali TOHO, který nás tolik MILOVAL“*.

Řeknete, že je to přehnané, nemoderní až nelidské, zbytečné? Když najdete nějaký supernový způsob pro naše oči - které nevidí, uši - které neslyší, ruce - které neklepou, ústa - která mlčí, srdce - které nemiluje..., napište mi brzy, abych nepropásl **ZMRTVÝCHVSTÁNÍ...**

Tomasz Waściński, misionář - redemptorista

PROMLUVA K ŘÍMSKÉ KURII

Překlad promluvy papeže Benedikta XVI. před Vánocemi 2008, která nebyla dosud v českém znění publikována. Jedná se o text důležitý pro pochopení Světových dnů mládeže (WYD). Benedikt XVI. tak navazuje na slova papeže Jana Pavla II. z roku 1996, kdy vysvětloval podstatu WYD v dopise kardinálovi Pironiovi.

Páni kardinálové, vážení bratři v biskupské a kněžské službě, milí bratři a sestry!

Svátek Narození Páně je přede dveřmi. Každá rodina v tuto chvíli pocítuje touhu shromáždit se a vychutnat jedinečnou a neopakovatelnou atmosféru, kterou tento svátek dovede vytvořit. Také rodina římské kurie se podle tohoto krásného zvyku dnes ráno shromáždila, abychom se s radostí setkali a navzájem si vyměnili blahopřání v tomto zvláštním duchovním klimatu. Ke každému se obracím se svým srdečným pozdravem a vděčností za velmi cennou spolupráci, kterou poskytnete službě Petrova nástupce.

Zvláště srdečně děkuji kardinálu děkanu Angelu Sodanovi. Promluvil andělským hlasem jménem všech přítomných i těch, kteří pracují v různých úřadech a papežských zastoupeních. Na začátku jsem se zmínil o zvláštní atmosféře vánoc. Těší mě myšlenka, že tato atmosféra je jakýmsi prodloužením tajuplné radosti a vnitřního jásotu Svaté rodiny, andělů a betlémských pastýřů, když Ježíš přišel na svět. Označil bych ji za atmosféru milosti, jak to vyjádřil svatý Pavel v listu Titovi: „**Projevila se Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem**“ (*Tit 2,11*). Apoštol říká, že Boží milost se ukázala „všem lidem“. Řekl bych, že v tom se také projevuje poslání církve a zejména Petrova nástupce a jeho spolupracovníků: usilovat o to, aby se milost Boha Vykupitele stávala pro všechny viditelnější a všem přinášela spásu.

Rok, který se završuje, byl bohatý na připomínky významných dat nedávných dějin

církve. Byl však také bohatý na události, které jsou orientačními znameními pro naši cestu do budoucnosti. Před 50 lety zemřel papež Pius XII., před 50 lety byl zvolen papežem Jan XXIII., 40 let uplynulo od zveřejnění encykliky *Humanae vitae* a 30 let od smrti jejího autora papeže Pavla VI. Poselství těchto událostí bylo různými způsoby připomínáno a meditováno během roku. Nechci se tedy nyní u nich více zastavovat. Pohled vzpomínek však nezasahuje jenom uplynulé století, ale i vzdálenější minulost, a právě tím nám také ukazuje vpřed.

V podvečer 28. června jsme mohli ve svatém Pavlu za hradbami za přítomnosti ekumenického patriarchy Bartoloměje I. z Konstatinopole a za přítomnosti zástupců různých jiných církví a církevních společenství zahájit rok svatého Pavla, ve kterém vzpomínáme narození apoštola národů před dvěma tisíci léty. Pavel pro nás není jenom postavou minulosti. Promlouvá k nám svými dopisy stále. Ke komu promluví, ten je jím veden k Ukřižovanému a Zmrtvýchvstalému Kristu. Rok sv. Pavla je rokem putování, a to nejen proto, že putujeme na místa spojená s jeho životem, ale především z toho důvodu, že se v něm uskutečňuje spolu s Pavlem pouť srdce k Ježíši Kristu. Pavel nás také učí, že Církev je Kristovým tělem, že hlava a tělo jsou neoddelitelné a že láska ke Kristu není možná bez lásky k Církvi a jejímu živému společenství.

Významné události

Tři významné události končícího roku na sebe

zvláště poutají pozornost. Především Světové dny mládeže v Austrálii, veliký svátek víry, který shromáždil více než 200 000 mladých lidí ze všech částí světa. Shromáždili se nejen vnějškově - zeměpisně, ale také vnitřně, neboť je sjednocovalo vzájemné sdílení radosti z toho, že jsou křesťané.

Vedle toho se uskutečnily dvě cesty, jedna do Spojených států amerických a druhá do Francie. Církev se jejich prostřednictvím zviditelnila před světem jako duchovní síla, která ukazuje cesty života, a tím, že vydává svědectví víry, vnáší do světa světlo. Byly to dny, které opravdu vyzařovaly světlo, důvěru v hodnotu života a v úsilí o dobro.

Ještě je třeba připomenout biskupskou synodu. Pastýři z celého světa se shromáždili kolem Božího slova vyzdviženého mezi nimi; kolem slova Božího, jehož velký projev nacházíme v Písmu svatém. To, co často snadno považujeme za tak obyčejné, jsme nově poznávali v celé vznešenosti: Skutečně promlouvá sám Bůh a odpovídá na naše otázky. Skutečně promlouvá - třebaže lidskými slovy - jako osoba, a my mu můžeme naslouchat a v tomto naslouchání se jej učit znát a rozumět mu. Skutečně vstupuje do našeho života a formuje ho, a my můžeme vyjít z našeho života a vstoupit do jeho nesmírného milosrdenství. Znovu jsme si uvědomili, že se Bůh ve svém slovu obrací ke každému z nás a promlouvá ke každému srdci. Pokud naše srdce procitne a vnitřní sluch se otevře, každý se může naučit slyšet slovo adresované právě jemu.

Boží slovo

A právě tehdy, když zaslechneme, jak Bůh osobně hovoří ke každému z nás, uvědomíme si, že jeho slovo je tu proto, abychom se přibližovali jedni druhým, abychom nacházeli cesty, jak vystoupit z toho, co je pouze osobní. Toto Slovo vytvářelo společnou historii a chce v tom pokračovat i nadále. Protože je Slovo tak osobní, nově jsme si uvědomili, že

mu můžeme správným a plným způsobem porozumět jen v „my“ společenství, které Bůh ustanovil. Stále si musíme být vědomi, že je nikdy nemůžeme pochopit v celé hloubce a že říká něco nového každé generaci.

Pochopili jsme, že biblické texty byly jistě napsány v různých dobách, a tedy jsou v tomto smyslu především knihou pocházející z minulých dob. Viděli jsme ale také, že jejich poselství nezůstává v minulosti a nemůže být do ní uzavřeno. Bůh stále hovoří v přítomnosti a my nasloucháme Bibli plným způsobem pouze tehdy, když jsme objevili tuto „přítomnost“ Boha, který nás oslovuje dnes.

Bylo důležité zakusit, že v současné Církvi jsou Letnice i dnes, to znamená, že Církev mluví mnoha jazyky, a to nejen vnějším způsobem, protože jsou v ní zastoupeny všechny velké světové řeči, ale ještě více ve smyslu hlubším. Jsou v ní přítomny rozmanité zkušenosti s Bohem a světem, bohatství kultur a pouze tak se objevuje šíře lidské existence a šíře slova Božího. Také jsme poznávali, že svatodušní svátky jsou stále jakoby na cestě, stále ještě nenaplněné. Stále ještě existuje mnoho jazyků, které ještě čekají na slovo Boží, obsažené v Bibli. Dojemná byla i mnohá svědectví laiků z celého světa, kteří slovo Boží nejen žijí, ale též pro ně trpí. Cenným příspěvkem byl projev rabína o svatých písmech Izraele, které jsou také naším svatým písmem. Velký okamžik pro synodu a též pro cestu církve v jejím celku byl, když nám patriarcha Bartoloměj ve světle pravoslavné tradice a s hlubokou analýzou ukázal přístup ke slovu Božímu. Nyní doufáme, že zkušenosti a poznatky Synody budou účinně působit v životě Církve, jak v osobním přístupu k Písmu svatému, tak v jeho interpretaci v liturgii, v katechezi i ve vědeckém bádání, aby Bible nezůstala slovem minulosti, ale aby její životodárnost a aktuálnost byly čteny a odhalovány v šíři rozměrů jejich významů.

Světové dny mládeže

O přítomnosti Božího Slova, samotného Boha v této dějinné hodině, se jednalo také při pastoračních cestách tohoto roku: jejich vlastní smysl nemůže být jiný, než sloužit této přítomnosti. Při takových příležitostech se Církev a s ní víra, a proto též přinejmenším otázka o Bohu, stávají veřejně viditelnými. Veřejné vyznávání víry svolává všechny, kdo se snaží pochopit přítomnost a síly, které v ní pracují. Fenomén WYD se čím dál tím více stává předmětem analýz, které se pokoušejí porozumět tomuto způsobu kultury mládeže dneška. Austrálie ještě nikdy neviděla tolik lidí ze všech kontinentů pohromadě jako při WYD, dokonce ani při olympiádě. Před setkáním velkého počtu mladých lidí byl vyjadřován strach, že by mohlo vést k narušení veřejného pořádku, paralyzovat dopravu, překážet každodennímu životu, podněcovat násilí a otevřít prostor drogám. Ukázalo se, že všechny tyto obavy byly neopodstatněné. Byl to svátek radosti, která nakonec naplnila všechny, včetně odpůrců. Na konci se nikdo necítil obtěžován. Tyto dny se staly svátkem pro všechny, dokonce teprve tehdy poznávali, co to znamená „svátek“. Dalo by se říci, událost, při které všichni vystoupili ze sebe, ze sebe sama, a právě proto byli se sebou a s druhými.

Podstata Světových dnů mládeže

Co je podstatou toho, co se při WYD odehrává? Jaké síly se zde projevují? Analýzy označují tyto dny jako určitou variantu moderní mladé kultury, jako jistý druh církví organizovaného rockového festivalu s papežem v roli „star“. Ať už s vírou, nebo bez ní, byly by prý tyto festivaly vždycky stejné. Má se tedy zato, že nesouvisí s otázkou o Bohu. I z katolické strany se ozývají hlasy, které považují všechno jen za velké představení, dokonce pěkné, ale s malým významem pro víru a přítomnost evangelia v naší době. Považují je za okamžiky jakési sváteční extáze,

která nakonec vše zanechá jako dříve, bez hlubšího vlivu na život.

Avšak specifičnost těchto dní a zvláštní charakter jejich radostnosti a schopnosti vytvářet společenství tím zdaleka nejsou vysvětleny. Především je třeba zdůraznit, že WYD se nesesťávají jenom z jednoho týdne, kterým se projevují na veřejnosti. Vede k nim dlouhá vnější a vnitřní cesta. Kříž provázen obrazem Matky Boží putuje mnoha zeměmi. Víra potřebuje svým způsobem vidět a dotýkat se. Setkání s křížem, který je dotýkán a nošen, vede k vnitřnímu setkání s tím, který na kříži zemřel. Setkání s křížem mladé lidi přivádí k upření pozornosti na Boha, který se chtěl stát člověkem a s námi trpět. Vedle něj vidíme ženu, kterou nám dal za matku. Slavnostní dny jsou jenom vrcholem dlouhé cesty, na které se setkáváme jedni s druhými a společně jdeme vstříc Kristu. Ne náhodou se v Austrálii vyvrcholením WYD stala dlouhá křížová cesta procházející městem. Ona byla ještě jednou souhrnem všeho toho, co bylo vykonáno v předchozích letech, a odkazuje na toho, který sjednocuje nás všechny: na Boha, který nás miloval až k smrti na kříži. Takže papež není žádnou „star“, kolem které všechno krouží. On sám je jenom zástupcem a ukazuje na jiného, který stojí uprostřed nás. Sváteční liturgie je ústředním bodem všeho, protože se v ní děje to, co my sami nemůžeme vytvořit, a co přesto stále očekáváme. On je přítomný. On přichází mezi nás. Nebe se roztrhlo a osvětlilo zemi. Právě toto činí život radostným a otevřeným a sjednocuje jedny s druhými v radosti, která je něco zcela jiného než extáze na rockovém festivalu.

Friedrich Nietzsche jednou řekl: „*Není umění uspořádat slavnost, ale najít takové, kteří na ní najdou radost.*“ Radost je podle Písma plodem Ducha Svatého (Gal 5,22). A tento plod bylo možno během dnů v Sydney bohatě vnímat. Tak jako WYD předchází dlouhá cesta, tak po nich následuje

pokračování. Vytvářejí se přátelství, která dodávají odvalu k novému životnímu stylu a niterně jej podírají. Velké Dny mají v neposlední řadě za cíl probouzet taková přátelství a v tomto světě vytvářet místa života z víry, která jsou zároveň místy naděje a prožívané lásky.

Duch Svatý

Radost jako plod Ducha svatého, tím jsme se dostali k ústřednímu tématu světových dnů v Sydney, kterým byl Duch svatý. V tomto pohlednutí bych chtěl souhrnným způsobem poukázat na toto téma.

Máme-li před očima svědectví Písma a tradice, není vůbec těžké rozeznat čtyři dimenze tématu o Duchu Svatém:

1. Především je zde tvrzení, které nám od počátku přichází vstříc ve vyprávění o stvoření. Tam se o něm hovoří jako o tvůrčím Duchu, který se vznáší nad vodami, tvoří svět a neustále ho obnovuje. Víra v Ducha Stvořitele je podstatnou součástí křesťanského Creda. Skutečnost, že hmota v sobě nese matematickou strukturu, je plná ducha, je základem, na kterém stojí moderní přírodní vědy. Jenom proto, že je hmota uspořádána inteligentním způsobem, je náš duch schopný ji popisovat a aktivně proměňovat. To, že tato inteligentní struktura pochází od stejného tvůrčího Ducha, který nám zároveň daroval našeho ducha, znamená zároveň úkol a zodpovědnost.

Ve víře ve stvoření spočívá poslední důvod naší odpovědnosti za tuto zemi. Země není prostě naším majetkem, který bychom mohli vykořisťovat podle našich zájmů a přání. Je darem Stvořitelovým, který do ní vtiskl její vnitřní řád, a tím nám dal orientační znamení, kterými se máme řídit jako správce jeho stvoření. To, že Země a kosmos zrcadlí tvůrčího Ducha, znamená také, že jejich rozumové uspořádání, které je vyjádřitelné matematickým řádem věcí a je nadto pokusem

uchopitelné, nese s sebou též etický řád. Duch, který je formoval, je víc než jen matematika. Je osobním Dobrem, které k nám promlouvá řečí stvoření a ukazuje nám správnou cestu životem.

Protože je víra ve Stvořitele zásadní součástí křesťanského Creda, nemůže a nesmí se Církev spokojit jen s předáváním poselství spásy. Ona nese zodpovědnost za stvoření a musí tuto odpovědnost též veřejně uplatňovat. Avšak nesmí chránit pouze zemi, vodstva a vzduch jako dary stvoření, které patří všem. Musí též chránit člověka, aby nezničil sebe sama. Je třeba, aby existovalo něco jako správně pojatá ekologie člověka. Není to překonaná metafyzika, když církev hovoří o přirozenosti člověka jako muže a ženy, a žádá, aby tento řád stvoření byl respektován. Jde zde o víru ve stvoření a o naslouchání řeči stvoření. Pohrdání jí by bylo sebezničením člověka a zároveň zničením Božího díla. To, co se často vyjadřuje a chápe pod pojmem „gender“, se nakonec ukazuje jako odklon člověka od stvoření a Stvořitele. Člověk se chce tvořit sám a vždy jen sám určovat všechno, co se ho týká. Ale to je život proti pravdě, proti tvůrčímu Duchu.

Naši ochranu zasluhují tropické pralesy, ale právě tak i člověk jako tvor, do kterého je vepsáno poselství, které není opakem naší svobody, ale je její podmínkou. Velcí teologové scholastiky označovali manželství, doživotní svazek muže a ženy, jako svátost stvoření, kterou ustanovil sám Stvořitel a kterou Kristus, aniž by toto poselství stvoření změnil, přijal do dějin spásy jako svátost nové smlouvy. K úkolům církve patří svědčit o stvořitelském Duchu, přítomném v celé přírodě a zvláštním způsobem v přirozenosti člověka, který byl stvořen jako Boží obraz. Z tohoto hlediska by měla být nově čtena encyklika Humanae vitae. Záměrem Pavla VI. bylo hájit lásku proti sexualitě chápané jako konzum, budoucnost proti sobecké chtivosti

v přítomnosti a přirozenost člověka proti její manipulaci.

2. Jenom ještě pár krátkých poznámek k dalším dimenzím pneumatologie. Zjevuje-li se tvůrčí Duch především v mlčící velikosti vesmíru, ve své inteligentní struktuře, víra nám nadto říká něco překvapivého, že totiž tento Duch také - řekli bychom - mluví lidskými slovy. Vstupuje do dějin a vystupuje v dějinách jako jejich utvářející síla, jako **mluvící Duch**, dokonce je to **Slovo**, které nám prostřednictvím Písma Starého a Nového Zákona přichází vstříc.

Co to pro nás znamená, vyjádřil podivuhodně svatý Ambrož v jednom svém dopise: „*Také nyní, když čtu božské Spisy, se Bůh prochází v ráji*“ (Ep. 49,3). Čteme-li Písmo, můžeme i dnes chodit zahradami ráje a setkat se v nich s procházejícím se Bohem. Mezi tématem WYD v Austrálii a tématem biskupského synodu je hluboká niterná souvislost. Obě dvě témata, „**Duch Svatý**“ a „**Slovo Boží**“, patří k sobě. Čteme-li Písmo, poznáváme, že také Kristus a Duch Svatý jsou navzájem neoddělitelní.

Když Pavel v dramatické zkratce říká: „*Pán je Duch*“ (2 Kor 3,17), jeví se nejen v pozadí trojiční jednotu mezi Synem a Duchem Svatým, ale především jejich jednotu vzhledem k dějinám spásy: v umučení a zmrtvýchvstání Kristově jsou roztrženy opony smyslu pouze literárního a ukazují se přítomnost Boha, který mluví. Čteme-li Písmo spolu s Kristem, učíme se v lidském slově slyšet hlas Ducha Svatého a odhalujeme jednotu Bible.

3. Nyní se dostáváme k třetímu pneumatologickému rozměru, který spočívá právě v **neoddělitelnosti Krista a Ducha Svatého**. Snad nejkrásnějším způsobem se to ukazuje ve vyprávění svatého Jana o prvním zjevení Zmrtvýchvstalého svým učedníkům. Pán dechne na učedníky a dává jim tím Ducha Svatého. Duch Svatý je dech Kristův. Tak jako Boží dech ono stvořitelské ráno proměnil prach

země v živoucího člověka, tak nás Kristův dech přijímá do bytostného společenství se Synem, činí z nás nové stvoření. Proto je to Duch Svatý, který nám umožňuje se Synem říci: *Abba, Otče* (Jan 20,22; Řím 8,15).

4. Jako čtvrtý rozměr spontánně vystupuje **spojení mezi Duchem a Církví**. Pavel ve 12. kapitole prvního listu ke Korintským a v 12. kapitole listu Římanům označuje Církev jako Tělo Kristovo, a právě proto jako organismus Ducha Svatého, ve kterém se dary Ducha Svatého sjednocují do živoucí celistvosti. Duch Svatý je duchem Těla Kristova. V celistvosti tohoto Těla nacházíme naši úlohu, žijeme jedni pro druhé, v závislosti jedněch na druhých. Žijeme hluboce z toho, který pro nás všechny žil a pro nás všechny trpěl a který nás svým Duchem přitahuje k sobě v jednotu všech dětí Božích. „*Chceš také ty žít z Ducha Kristova? Buď v Těle Kristově,*“ říká k tomu Augustin (*Tr in Jo 26,13*).

V tématu o Duchu Svatém, které provázelo dny v Austrálii a skrytějším způsobem i týdny biskupské synody, vychází najevo celá šíře křesťanské víry - šíře, která od odpovědnosti za stvoření a za existenci člověka v souladu se stvořením vede přes témata Písma a dějin spásy až ke Kristu a živému společenství Církve, v jejím uspořádání a odpovědnostech jako i v její šíři a svobodě, která se projevuje jak množstvím charismat, tak i ve svatodušním obrazu mnohosti jazyků a kultur.

Křesťanská radost

Nedílnou součástí slavnosti je **radost**. Slavnost je možné zorganizovat, ale radost ne. Ta může být pouze darována. A nám byla skutečně darována v hojnosti. Proto jsme naplněni vděčností. Tak jako Pavel označil radost za plod Ducha Svatého, tak Jan ve svém evangeliu spojuje Ducha a radost. Duch Svatý nám daruje radost. On sám je radost. Radost je dar, ve kterém jsou všechny ostatní dary obsaženy. Ona je výrazem štěstí, že jsme

v souladu sami se sebou, což se může uskutečnit jen tehdy, když jsme v harmonii s Bohem a s jeho stvořením. K radosti patří, že vyzařuje a musí být sdílena. Misionářský duch Církve není nic jiného než pobídnutí tuto radost, která nám byla darována, sdělovat. Kéž je v nás stále živá a ať vyzařuje do světa a do jeho strastí. To je mé přání na konci tohoto roku.

Zároveň děkuji za všechnu vaši snahu a působení a přeji nám všem, aby tato od Boha

pocházející radost nám byla bohatě darována také v novém roce.

Tato přání svěřuji přímluvě Panně Marii, Mater divinae gratiae, a vyprošuji od ní, abychom měli možnost prožít vánoce v radosti a v míru Páně. S těmito pocity vám všem a celé velké rodině Římské kurie uděluji ze srdce apoštolské požehnání.

Benedikt XVI., 22.12.2008

Překlad kolektiv autorů, mezititulky redakce

DAR CELIBÁTU, OTCOVSTVÍ A MATEŘSTVÍ

Přednáška P. Józefa Augustyna, SJ, která zazněla během Studijně-formačního kurzu ve Fryštáku v listopadu 2008.

Výchova člověka, naše otcovství, spočívá v tom, že máme povzbuzovat lidi k vedení dialogu a při tom si uvědomovat, že tento dialog bude pro nás obtížný. Skutečným otcem je ten, kdo povzbuzuje svého syna k dialogu. Když tatínek učí syna dialogu - už jako tříletého, pětiletého nebo desetiletého - dokonale si uvědomuje, že až bude synovi patnáct a víc, nastane velice nepříjemné období vzájemného dialogu. Ale to zase pomine. A když je synovi dvacet nebo třicet, dialog je opět navázán, a to ve velice pokojné podobě.

Jednou z nejdůležitějších věcí v mateřství a otcovství je právě dialog - partnerský. Otec ani matka nejsou pro dítě Bohem. Rodiče nemají nad svými dětmi moc. Matka i otec nesou za děti zodpovědnost, avšak nemají nad nimi moc. Odpovědnost není totéž co moc. Jakmile zapomínáme na to, že otec nemá nad svým synem vládu, začíná být vztah destruktivní a směřuje k patologii. Patologie otcovství či mateřství začíná právě tam, kde jsou rodiče přesvědčeni o tom, že mají nad svými dětmi moc.

Mluvil jsem před nějakým časem

sarcibiskupem z Kanady. Bylo to v době velkých kněžských skandálů, a tak jsme hovořili na téma zneužívání. On řekl v té souvislosti velice prostou věc: „Nejde v první řadě o sexuální problém, ale o problém zneužití moci.“ Má-li kněz nějaký osobní problém a nezvládá ho, zaměňuje svou odpovědnost za moc. Pleteme-li si zodpovědnost s mocí, začínáme zneužívat. Proto je zapotřebí velice pečlivě rozlišovat, co skutečně potřebuje mladý člověk, za kterým přicházíme. Jaké má potřeby a touhy, nikoliv co já mu chci dát, přinést nebo předat. Ne, co chci, mohu nebo umím já, ale jen to, co potřebuje a co si přeje on.

Tady dochází k dalšímu poškozování otcovství a k dalšímu ublížení, jakého se rodiče často dopouštějí na svých dětech. Je to dnes velice rozšířené. Matka, sama zklamaná klavíristka, bude mučit děti výukou hudby. Velice ctižádostivý otec bude přesvědčen, že jeho dítě musí zvládnout to či ono a bude mučit svoje děti například požadavky dobrých výsledků ve škole. Ale všimněme si, že na začátku je vždycky záměna odpovědnosti za moc. Ježíš nás v evangeliu napomíná, že máme jen jediného Otce, toho v nebi. Toto

je potřeba přijmout s veškerou radikalitou. Ano, je pouze jeden Otec a jenom jeden Otec má moc. Pozemští otcové nemají moc, nýbrž odpovědnost, kterou na ně deleguje nebeský Otec.

Máme-li hovořit o otcovství a mateřství v souvislosti s celibátem, musíme dokonale pochopit, co je celibát a jaké jsou jeho podmínky. V učení o celibátu dnes neexistují žádné skrývané, utajované věci. Platí předpoklad, že s kněžími by se o celibátu mělo mluvit víc? Lidem žijícím mimo manželství stejně jako manželům přísluší stejná znalost nauky o celibátu. Celibát totiž není darem pro určitou malou skupinku specialistů, ale je to dar pro celou církev - tedy i pro manžele, stejně jako je manželství darem pro celibát.

Bohoslovci se někdy ptají, kdy už konečně bude zrušen celibát. Je jisté, že církev může celibát zrušit, a hovoří se o tom. Samozřejmě by to nemělo zaplňovat stránky bulvárního tisku. Celibát se rodil v průběhu tisíce let, utvářel se velice pomalu a to, co se formovalo tisíc let, nelze zrušit během jediného okamžiku. Podobně jako u rozdělení církve na západní a východní, trvajících už tisíc let, nelze očekávat či doufat, že ke sjednocení dojde v průběhu několika málo let. Bude trvat ještě dlouho, než se překlene propast, která se hloubila tisíc let.

V tématu celibátu neexistují tajnosti. Dnes se hovoří o všech problémech celibátu velice otevřeně. V minulých dobách putovaly tajné instrukce z Vatikánu k biskupům a ti je zase tajně předávali do seminářů - kdo je vhodný kandidát a kdo ne, koho připustit ke svěcení a koho ne. V současnosti se problém týkající se této problematiky dostává na první titulní stránky novin. Nelze už tedy posílat nějaké tajné depeše. Problémy jsou tu a jsou publikovány naprosto veřejně. My je ale často neznáme, protože se o ně nezajímáme.

Po řadě skandálů ve Spojených státech

amerických vyšlo veřejně několik velice důležitých dokumentů - jak se chovat a jak pohlížet na tyto věci a na konkrétní situace, kdo je vhodným kandidátem na kněžství a kdo ne. V roce 2005 vyšla instrukce Apoštolského stolce týkající se homosexuálních osob, která velice přesně hovoří o tom, koho lze přijmout do semináře a koho ne. Letos vyšla další instrukce, která naprosto jasně ukazuje, jaký psychologický průzkum by se měl konat, aby bylo možné vyloučit osoby, které se ke kněžství nehodí. Je to veřejná věc, a tedy nic, co by šlo výhradně do rukou biskupů. Proběhla otevřená tisková konference s kardinálem, který má na starost výchovu, a ten jasně hovořil o tom, kdo nemůže být přijat ke kněžství.

Celibát není darem pro malou skupinku kněží, ale pro celou církev, a leží na srdci celé církvi. Zodpovědnost za celibát není pouze v rukou biskupa nebo skupiny kněží. Kvalita celibátu záleží také na společenství. Právě nedostatek odpovědnosti za církev působí to, že si věřící říkají: „Tohle přece není náš problém.“

„To kněží mají problém.“ Ten je ovšem způsoben tím, že my máme problém. Rozbité rodiny, snadná dostupnost rozvodu - to všechno rozhodujícím způsobem ovlivňuje chování v celibátu. Věrnost nemá deset různých jmen, věrnost je jen jediná. Stejná v manželství jako v celibátu. Vytváří-li civilizace prostředí nevěrnosti, kdy dané slovo neznamena vůbec nic, samozřejmě to ovlivňuje manžele i kněze.

Krise manželství působí naprosto zásadním způsobem na krizi celibátu. Zrušení celibátu v kněžství by bylo v současnosti tím nejhorším řešením právě nevěrnosti v manželství. Nevystupuji tu jako obhájce celibátu, nejsem tvé věci zodpovědný ani necítím odpovědnost za celou církev a její dějiny. Rozlišuji však znamení času, a kdyby dnes došlo ke zrušení celibátu, šlo by o antiznamení - církev by dala světu signál, že člověk není s to vládnout nad sebou

a že vzhledem k potížím a výzvám je zapotřebí snížit požadavky. Něco takového je zcela proti duchu evangelia.

První tři století své existence byla církev brutálně pronásledována a bylo mnohem více těch, kteří odpadali od církve, než mučedníků. V církvi tak vznikl závažný problém, jak se k odpadlíkům zachovat. A přece církev v těžkých dobách nesnížila ani o čárečku své těžké požadavky.

Ten, kdo se nehodí do manželství, se tím spíš nehodí pro celibát. Celibát není východiskem pro ty, kdo se nehodí do manželství. Celibát je nabídkou větší, hlubší a obětavější lásky. V církvi se stále diskutuje o tom, co je větší - manželství nebo celibát? Je to velmi starý spor. Ze společenského hlediska jej nelze rozřešit, protože tím, že člověk žije sám, ještě automaticky nemá větší společenskou prestiž. Psychologicky to také nemá řešení, protože psychologie platí pro každého člověka stejně. Ale z duchovního hlediska je zapotřebí poctivě přiznat, že dar celibátu je obtížnější, a proto je vyšší, nikoli společensky, ale vyžaduje vyšší oběť a větší sebezápor v lidských otázkách.

To, co je pro nás nejlidštější a nejkrásnější, je lidská láska. Nemáme tady na zemi nic krásnějšího a důležitějšího. Pokud se jí zříkáme, je to absolutně větší a těžší, avšak nemá to společenský rozměr. Nezakládá to větší společenskou prestiž, větší uznání nebo nárok na odměnu. Benedikt XVI. v jedné své promluvě řekl bohoslovcům: *„Je-li celibát vyvýšením v kněžství, je to vyvýšení na kříž. Není to vyvýšení ani společenské, ani sociální.“*

Výchova k celibátu začíná výchovou v rodině. My kněží a bohoslovci žijeme často v klamném přesvědčení, že abychom mohli žít v celibátu, musíme se zříci rodiny, nesmíme ani pomyslet na ženu. Řeholní sestra nemůže ani pomyslet na muže, má-li být řádnou sestrou. Vydali jsme jedno číslo magazínu Duchovní život věnované spiritualitě muže. Předtím samozřejmě vyšlo i číslo na téma

spiritualita ženy, spiritualita manželství atd. Šlo o integrální informaci. Později jsem se dozvěděl, že mnohé matky představené v ženských řeholních domech prostě ztopily to číslo o spiritualitě muže v obavě, aby si některá sestřička nepřečetla něco o muži a nepřišla tak o povolání. Na to mám jedinou radu – jen ať si to přečte a ať přijde o povolání.

Celibát nikdy nesmí být strachem ze skutečnosti, které se odříkáme, protože celibát má být svobodným darem. To nejdůležitější pro celibát je štědrý dar. Mohu se oženit či vdát a naplnit to, co je nejhluběji lidské, ale zřeknu se toho. Nikdo mě nenutí. Je jisté, že vynucený celibát přestává být evangelijním celibátem. Vynucení nepřináší plody pro nebeské království. Naopak - celibát, který není přijatý kvůli Božímu království, přináší obvykle víc škody než užitku. Mohli bychom uvést bezpočet příkladů.

Začínáme proto nikoli výchovou k celibátu, ale výchovou k lásce. Jeden polský básník napsal krásný verš: *„Jednoho srdce, tak málo, tak málo, jednoho srdce je mi zapotřebí, jež by se zachvělo vedle mého a byl bych tichým uprostřed ticha.“* Nádherně zachycená skutečnost lidského bytí - spojení s jediným srdcem je zdrojem ticha v člověku, upokojením, pramenem našeho štěstí. Celé umění má jediné téma - lásku. V minulosti umění lásku popisovalo a opěvovalo, dnes ji často vysmívá. Ale i výsměch hovoří o lásce.

Vřele bych doporučoval především těm, kteří vedou předmanželskou přípravu, přečíst si a důkladně promeditovat román *Anna Karenina*. Na základě tohoto románu lze vytvořit naprosto geniální předmanželský kurz. Je užitečné odvolávat se na umění velkých autorů inspirovaných hlubokými křesťanskými hodnotami - tam je pravda o lásce.

Současná psychologie nezná skutečnou lásku. Nejde o to, abychom ohrnovali nos nad moderní psychologii, ale abychom ji

užívali na správném místě. Nikdo si přece nenaloží na talíř jenom chilli papričky – ty si dáme jen pro chuť. Právě tak může být blahodárná špetka psychologie. Když člověk identifikuje svůj život s psychologií, znamená to, že ničí lásku. Psychologie se týká pouze lidské psychiky. Zneužívání psychologie spočívá právě v tom, že si přisvojuje moc nad náboženstvím. Psychologie vydávaná za náboženství je mimořádně škodlivá. Zneužití vždycky ničí. Láska není určitou kategorií psychologie, nýbrž týká se celé lidské bytosti. Ježíš říká: „*Miluj celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí, celou svou silou.*“ Jde o celostní pohled na člověka. Jak v celibátu, tak v manželství zahrnuje láska celého člověka.

Bez integrálního pohledu nedokážeme objevit podstatu celibátu. Všechny pošetilosti, kterých se člověk dopouští, a je jich dnes moc, jsou nedostatkem ticha, které zmiňoval básník. Všechno vychází z jediného - člověk není spojen s jediným srdcem, se kterým je sjednocen a kterým se cítí milován. Mohli bychom uvádět jednotlivé příklady - mladé lidi, kteří přišli do školy s revolverem. Mladý slibný polský spisovatel, autor tří po literární stránce geniálních knih, které ale co do obsahu představovaly čistý nihilismus, se ve třidvaceti letech zastřelil. Otvírala se před ním velká kariéra - a on ukončil vlastní rukou život. To jsou pouhé dva příklady současného šílenství.

Dalším jsou drogy a alkohol. Když se mladý člověk denně zpije do němoty, je to šílené. Jak bude jeho život vypadat za pět let? Je zapotřebí ukázat, že hlavním problémem všeho je láska. Mladému člověku chybí jedno srdce, se kterým by chtěl být. Naše mateřství a otcovství spočívá v tom, abychom orientovali mladého člověka k hledání jediného srdce. Necítí-li se člověk milován a nemiluje-li sám sebe, zaujímá vůči lásce ironický až cynický postoj.

Cynismem trpí veškerá média. Cynismus

však prozrazuje touhu po lásce. Takto jej chápejme. Nemusíme se nad ním pohoršovat, obviňovat mladé z cynismu. Naopak - měli bychom je chápat. Nikdo jim neukázal, že potřebují jediné srdce. Proto se chovají, způsobem nikoliv tichým, jak pravil básník, ale naopak hlučně, bláznivě, šíleně.

Jak můžeme pomoci člověku nalézt jedno lidské srdce, ve kterém nalezne pokoj, ticho?

Jak pomoci člověku, aby mohl nalézt jedno srdce, ve kterém by našel pokoj? Nejprve je nutno zjistit, kolik je mu let: je-li mu patnáct, dá se udělat ještě velice mnoho, je-li mu osmdesát, můžeme mu nanejvýš pomoci dobře umřít, aby našel toto jediné srdce u Pána Boha. Proto říkám: čím obecnější budou vaše otázky, tím obecnější budou moje odpovědi. Jak pomoci mladému člověku? Určitě ne slovy, moralizováním, protože každý dobře ví, co má dělat, a nikdo není tak naivní ani hloupý, že by nevěděl. Pětileté dítě velmi dobře ví, co má dělat, a patnáctiletý člověk také. V takové situaci je potřeba s tím druhým být. Otcovství a mateřství naplňujeme tím, že jsme přítomni v životě druhého člověka. Zmatené lidské srdce není zničené, potřeba lásky se nedá oklamat. Můžeme na ni na chvíli zapomenout nebo se přestat snažit, ale ona tam pořád je. Podívejme se na člověka, který se snaží utéct od potřeby lásky třeba k alkoholu - když je opilý, dokáže vyjádřit hlubší pravdu, než když je střízlivý. Člověk sám sebe neoklame. Lidem je nutno říkat, že život nepřechytračíme. Známe postoj – jsem mladý, silný, dosáhl jsem už nějakých úspěchů, mám peníze – mám život na háku. Jenže život se nedá přechytračit. Prohnanost se strašně vymstí. Za příklad mi slouží, jak se někteří snažili vyvrát na život za komunismu. Bylo to stejné u nás i u vás – proběhly tzv. lustrace lidí, kteří v minulém režimu spolupracovali s komunisty, a přestože spolupráce kněžší s režimem vypadala trochu jinak u vás než

u nás, podstata byla stejná. Mnoha kněžím se zdálo, že když na režim vyzrají a budou hrát na obě strany, mohou tak vykonat něco dobrého. Nikdo si tenkrát nedovedl představit, že to, co řekne tajně, bude jednou vyhlášeno ze střeš, jak říká Pán Ježíš. Ve společenství s ďáblem nelze udělat nic dobrého. Životní prohnání je ve skutečnosti velká past.

Hledání vlastního srdce musí být provázeno velkou prostotou. Lásku nemůžeme někomu ukrást, pouze ji přijmout jako dar. Jak pomoci člověku, který upadl do zmatku? Ukázat mu, že je tu někdo, kdo ho nezištně miluje. Být s ním, a to velkorysým způsobem.

V působení otce je podstatné věnovat čas. Otcovství jej vyžaduje hodně, znamená to být s tím druhým. Když se jedno srdce hřeje od druhého, samo se zapaluje a také utiňuje a upokojuje. Toto je nejdůležitější metoda.

Jak být otcem a matkou těm, se kterými pracujeme? Být s nimi. Vytváříme jim tak určitý prostor, ve kterém mohou objevit sebe samé. Mají se zjevit nikoli nám, ale sami sobě. Jsme-li přítomni v životě druhých a oni vnímají, že jsou milováni, odkládají masky a přetvářku, aby se ukázali takoví, jací jsou. Najednou je ten tvrdý člověk, který se chová ke svému okolí brutálně, ten mladý cynik, který má pro lásku jen výsměch, a stejně cynicky přistupuje k sexualitě, jakmile se ocitne v přítomnosti skutečného otce poskytujícího oporu, náhle sám před sebou odhaluje svůj cynismus, aby zjistil, že je to lež. Dále bude cynický ke svému kamarádovi, ne však už ke knězi. Před tím prozradí nanejvýš zmatek či bezradnost. Mezi bezradností a cynismem je zapotřebí jasně rozlišovat. Bezradnost není totéž co cynismus.

Hovořil jsem s bohoslovcem, který měl těžký osobní problém. Přišel ke mně a mluvil se mnou jazykem, jakým obvykle hovořil se svými kamarády. Řekl jsem mu: „Nemluv na mě tak, je to nevhodné.“ Byl úplně zmatený, nevěděl jak má mluvit, protože to jinak

neuměl. Už byl nevím jak dlouho v semináři, a přitom nedokázal mluvit jinak. Ukazuje to, jak si mladí osvojují určitý způsob hovoru, kromě kterého neznají nic jiného. Ale seminarista, má-li být v budoucnu otcem, se musí učit jinému jazyku. Láska musí být přesně vyslovena, má-li být pochopena. Musí být vyjádřena. Hovor o lásce je důležitý - tím, že si o lásce povídáme, děláme si v ní jasno. Odpověď na vaši otázku zní: být s druhým člověkem.

Říkal jste, že otcovství vyžaduje čas, který věnujeme mladým lidem - ať už v rodině nebo v duchovní službě. My ale čas nemáme. Když je kněz nebo řeholní sestra opravdu otevřeného srdce, stahuje se k nim mnoho lidí. Je možné naplnit požadavek času, když jej nemáme? Jak můžeme k duchovnímu otcovství dozrát my, kteří jsme nezakusili duchovní otcovství v hlubokém slova smyslu?

Můžeme mít před očima ideál, jaký je v praxi nedosažitelný. Přijde-li si někdo popovídat, prosím, nepřijímejme takového člověka, nemáme-li minimálně 45 minut času. Vstěpuji to kněžím, za kterými přicházejí lidé se svými problémy. Může se stát, že během pěti minut je vše jasné, ale také se stává, že se věc otevře a nelze ji během pěti minut uzavřít. Tehdy nemůžeme říci: „Teď mě omluvte, mám za pět minut schůzku“. Je tu člověk, který otevřel srdce a vyjevil to, co je pro něho nejdůležitější. Když někdo dříve za mnou přišel, zazvonil a zeptal se: „Otče, měl byste na mě 15 minut?“ Naivně jsem mu šel otevřít. Za čtvrt hodiny jsem už skutečně měl být někde jinde a kázat, a dotyčný se teprve po deseti minutách dopracoval k vlastnímu problému, a já jsem měl za pět minut jít. Nebo hovořil celých patnáct minut, aniž by měl pojem o čase. Trpící člověk nesleduje a neodhaduje čas.

Dnes nepřijmu nikoho na rozhovor, pokud nemám hodinu čas. Je vhodné je domluvit si

termín během dvou či tří dnů. I tak se to stává zřídka. Málokdy mám volnou hodinu času. Přesto jsem přesvědčen, že bychom měli mít víc času pro lidi. Nedostatek plyne z toho, že my knězi děláme věci, které by měli dělat laici, kdybychom byli schopni s nimi skutečně spolupracovat. Co udělat, když nemáme čas? Nabídnout nezištnost a laskavost. Podstatou otcovství je právě nezištnost.

Jistá dívka se mě zeptala: „Otče, moje maminka říká: Jak jsem tě, holčičko moje, dobře vychovala – a jak mi to teď oplatíš?“ Poradil jsem jí, aby matce odpověděla: „Maminko, mám tě moc ráda a stejně dobře vychovám tvoje vnoučata.“ Láska je totiž něco, co se neoplácí. Miluji tě a nic za to nechci – ani peníze, ani uznání. Takové je otcovství. Vyžaduje z naší strany laskavost. Přejde někdo velmi neodbytný a trápí nás, abychom ho vyslechli, a my ho skutečně nemůžeme vyslechnout: „Prosím vás, teď? V jedenáct v noci skutečně chcete, abych šel zaopatřit nemocného? To jste nemohl zavolat dřív?!“ A veškeré otcovství je to tam. Potřebujeme laskavost, jde o tón hlasu, jakým mluvíme.

Kde se osvědčuje naše duchovní otcovství? Ve vztahu k chudým a potřebným. Nepracujeme-li s chudými, visí nad našim otcovstvím otazník. U chudých se ověřuje naše otcovství. Pouze vážně nemocný neurotik neuzná, že je kněz unavený, že potřebuje jít spát, že toho má hodně. Normální člověk to všechno ví a chápe. Jak se chovat k neurotikovi? Na to je zapotřebí vysoké školy. A přece i tito lidé patří do církve.

Neexistuje řešení na každou situaci, každý konkrétní případ musíme řešit individuálně. Samozřejmě poukážeme na určitý ideál. Chce-li kněz být otcem, nebo chce-li být žena angažovaná v církvi duchovní matkou, musí mít svého duchovního otce a musí dobře rozlišovat, nakolik se dotýčný chová jako otec a bratr. Jakmile narazí na zneužívání, je namístě přiznat je. Podívejme se na vztah farář

– kaplan. Právě tady je prostor otcovství. Když někdo trpí, protože s ním představený špatně zachází, měl by rozlišovat, aby se za deset let nechoval stejně.

Přiznávám, že jsem často hovořil s jáhny a ti vždy projevovali velké obavy z toho, na kterého faráře právě natrefí. Samozřejmě nehovořím o situaci v Čechách. Polská je jiná. Aby se mladý kněz v Polsku mohl stát jednou farářem, musí sedmnáct let zařezávat jako kaplan. A mladí mají opravdu velký strach, jakého faráře dostanou. Přiznám se, že to často budilo můj soucit: „Chudák, půjde k faráři, kde bude strádat.“ Později jsem přišel na myšlenku, aha – a prý odkud se za deset, dvacet let berou znovu stejní faráři! Dnes se bojíš ty, zítra se druzí budou bát tebe. Když se dnes budeš chovat jako skutečný syn, zítra budeš dobrým otcem. Tady se ukrývá jádro problému. Nechtěj, aby nejprve druzí chápali tebe, ale sám prokaž pochopení. Nepožaduj, ale dej, co můžeš. To je otcovství. Totéž platí pro ženy. Jsou mnohé, které skutečně pracují pro farnost s velkým nasazením, jenže očekávají, že pan farář bude od rána do večera kolem nich kroužit a chválit je, jaké jsou skvělé, nebo je utěšovat. Vzniká závislost: čím víc pochval, tím víc angažovanosti. Z toho nikdy nevyroste skutečné mateřství. Uznání a chvála jsou samozřejmě nutné. Mladý člověk má právo pochlubit se něčím dobrým a přesvědčit se, že něco dobrého dokáže. Ale ani bez pochvaly neztrácí jeho úsilí a život smysl. Tady už jde ovšem o vyšší umění a o příležitost očistit vlastní motivace. „Nikoliv nás, Hospodine, ale svoje jméno oslav.“

Nemít moc, ale mít zodpovědnost, je frustrující. Jak ji tedy naplnit ve zdravém vztahu?

Frustrující je to jen pro ty, kteří mají rádi moc. Pro lidi, kteří neberou v potaz vlastní ambice a roli, jakou tyto ambice hrají v jejich životě. Alexandr Solženicyn napsal krásnou knihu - i když je to nelehká četba. Popisuje život

v gulagu. Strávil tam v nejhorších podmínkách pětadvacet let života. Prohlašuje, že moc je jed. Člověk se jí neotráví jen tehdy, když si uvědomuje, že někdo jiný má moc nad ním. My sami nemáme moc, Ježíš to říká. Chceš-li udělat něco dobrého, řekni: Jsem neužitečný služebník. Služebníkem v izraelských rodinách byl otrok. Pracoval na poli, a když se vrátil, pán mu přikázal: udělej večeři. Udělal večeři a teprve, když všechno udělal, mohl sníst něco

DAR CELIBÁTU

Co je to celibát?

Je to forma křesťanského života. Rozlišujeme dva způsoby křesťanského života, dvě charismata – manželství a celibát. Obojí se navzájem doplňuje, obojího je zapotřebí. Tato charismata existují i ve východní církvi, byť v trochu jiné podobě. Církev odnepaměti žila obojí.

Čím je povolání k celibátu?

Je to vnitřní touha vnuknutá Bohem a spojená se schopností žít tímto způsobem. Schopnost ještě není hotový dar. Velmi jasně se zdůrazňuje, že povolání k celibátu není hotová věc, není nám „darovaná“. Povolání není totéž co dar sám. Musíme rozlišovat mezi povoláním k celibátu a samotným celibátem. Povolání dává milost, abychom po celibátu toužili. Úkolem člověka je přijmout povolání a uschopňovat se k němu. Vyžaduje to namáhavou práci a úsilí. Hlavním důvodem nezachování celibátu je nedostatečné úsilí. Předpoklad, že chci být knězem a že s celibátem už to nějak půjde, nebo že chci být řeholnicí a s celibátem už to nějak dopadne – končí nutně katastrofou. Lidskou lásku ničím neoklameme.

Co celibát vyžaduje?

Zaprvé hlubokou vůli zachovat. Vůli plynoucí z vnitřní touhy. Nikoli: „*Já si přeji celibát,“* nýbrž „*já cítím, že mě Bůh volá, a proto chci.*“ Touha předchází vůli. Co víc - touha se staví

sám. Ježíš říká: Což pán děkuje služebníkovi? Neděkuje, protože to je otrok a vykonal povinnost. To samé prohlašuje Ježíš o nás. Jsme služebníci, udělali jsme, co jsme měli udělat – což znamená úplně jiný koncept života. Pocit moci se často váže s popřením toho, že jsme služebníky. Všechny problémy v církvi začínají právě u pocitu moci, o to více chybí pocit služebníka.

proti lidské vůli. Je přece normální, že mladý muž chce žít se ženou a založit rodinu. Často pozoruji, že mladý člověk, který cítí povolání, je málo štědrý, málo velkorysý. Bohoslovci někdy přímo provokují představené k tomu, aby je vyhodili. A to jen proto, aby nemuseli převzít zodpovědnost za to, co prožívají. A zrovna takového člověka by představení nikdy vyhodit neměli. Mohou mu ukázat - jsi poctivý nebo ne? Jasně rozlišuj, co je vůle a co touha.

Mladý muž se bojí žen nebo mladá žena se bojí mužů. Protože dívka měla doma velmi tvrdého otce, bojí se mužů. Samozřejmě ji napadne, že půjde do kláštera. Chce žít v celibátu, ale chybí jí touha. Zato za jejím strachem z mužů se ukrývá její touha po manželství a po rodině. Proto je zapotřebí nejprve ji uschopnit pro manželství, teprve pak se projeví, jestli jde o skutečnou touhu nebo o strach. Strach z manželství se nikdy nemůže stát původem celibátu. Jinak budeme mít co dělat s problematickými osobnostmi - touha po manželství, rodině a sexuálním vztahu může na sebe vzít jinou podobu. Tady je naopak na místě využít psychologie, jaká poukáže na zástupné skutečnosti, např. na moc. Moc je velmi dobrou náhražkou například neuspokojených sexuálních potřeb. Proto jsou někdy kněží až nezdravě ctižádostiví. Ctižádost přerůstá všechny přirozené rozměry a stává se náhražkou neuspokojených sexuálních potřeb.

Zato celibát je hlubokou touhou vnuknutou Bohem, a pokud někomu tato touha chybí, nelze hovořit o povolání, to je zapotřebí jasně říci.

Používám při rozhovorech s kandidáty kněžství následujícího minitestu: „Představ si, že k tobě přijde anděl z nebe, postaví se před tebe a řekne ti: „*Nemáš žádné povolání ke kněžství, ani na to nemysli.*“ „*Nepřemýšlej a řekni, jak by ses v tu chvíli cítil.*“ Jistý bohoslovec mi odpověděl: „*Nesmírně by mě to potěšilo. Hned bych se oženil.*“ Častěji však nastupuje jiná reakce: „*Myslel bych si, že je to klam, že nejde o anděla.*“ Ten test samozřejmě nemůžeme brát závazně, ale přece jen nám ukáže, jaká je podstata touhy. Je-li v člověku touha, dotyčný je emocionálně zaangažován. Touha je mu drahá a on se jí nehodlá vzdát. Nedopustí, aby byla brána na lehkou váhu.

Toto téma je nesmírně důležité pro současnou mládež a je dobré o něm hovořit. Povzbuzujme mladé lidi, aby si střežili jako oko v hlavě, co je jim drahé a po čem touží. Aby nedovolovali okolí chovat se cynicky, aby nepouštěli do svého srdce nehodné lidi. Měli by si chránit to nejkrásnější, protože dnešní svět se staví k lásce i k náboženství cynicky. Musíme si střežit, co je nám drahé, aniž bychom na někoho útočili.

Za druhé – celibát vyžaduje vysokou motivaci s ohledem na Boží království, na lásku k Ježíši. Jiná motivace neexistuje. Jakákoliv jiná motivace je podmíněná a druhořadá - například celibát z lásky k druhým, z lásky k chudým. Zřeknu-li se rodiny kvůli službě bližním, je to šlechetné, ale nelze to žít. Církev nikdy nic takového neučila a neučí. V některých společenstvích, např. ve Francii, se objevily snahy odůvodňovat celibát např. službou chudým, ale pak stačilo, že si někdo někomu otevřel srdce, došlo k hlubšímu vztahu - a motivace k celibátu byla ta tam. To je velice pravdivé, protože člověk se nemůže odevzdat druhému člověku stejným

způsobem, jakým se odevzdává Bohu. Člověk nemůže být druhému Bohem, Spasitelem. Ve vzájemné lásce lidí je velké partnerství. Láska k chudým může být jistě silnou, ale pouze doplňkovou motivací, doplnění lásky ke Kristu. Dokonale to můžeme pozorovat na životě Matky Terezy.

Za třetí – celibát vyžaduje, abychom dospěli k pevnému rozhodnutí, a to cestou určité dynamiky. V okamžiku vstupu do semináře se ještě nikdo nemůže pevně rozhodnout. Tehdy jde o první rozhodnutí, které může být ještě povrchní, a proto musí dozrávat, aby bylo více vědomé a svobodné. Není-li totiž svobodné a vědomé, je špatné. Toto zrání potřebuje určitý čas.

Celibát vyžaduje hluboké zakořenění v duchovní zkušenosti. K té docházíme každodenní modlitbou. Bez modlitby není celibát. Člověk může v modlitbě prožít určitý zmatek, ale zakotvení v Bohu prostřednictvím dialogu s Ním je pro celibát naprosto nezbytné. Zde je rozdíl mezi manželstvím a celibátem - i nevěřící člověk může být dobrým manželem či manželkou, protože existuje cosi jako přirozená potřeba a přirozené svědomí. U lidí dosahujících určité duchovní úrovně může existovat zdravé manželství, protože je to přirozená potřeba. To se však nevztahuje na celibát. Ten je skutečností, jaká přesahuje naše přirozené potřeby, a proto se musíme odvolávat na vyšší hodnoty.

Celibát vyžaduje upřímnost ve vztahu k sobě, ve vztahu k záležitostem týkajícím se psychosexuální stránky člověka. Vyžaduje vědomí toho, co naplňuje život, vědomí vlastních slabostí, ale také vůle překonávat slabosti. Jak už jsme řekli, nikdo nedostává celibát jako hotovou věc.

Celibát vyžaduje sebeovládání v otázce psychosexuálních záležitostí. Člověk musí být pánem nad sebou - to je dnes velká potíž. Žijeme v civilizaci mediálního pansexualismu jednoznačně zaměřeného proti celibátu.

Člověk musí vědomě zaujmout odstup, nemůže mít podíl na tomto pansexualismu. Řekněme naprosto jasně, že jakákoliv forma pornografie je zhoubná a ničí lidskou lásku. Říkám mladým lidem velmi jednoznačně: „Pornografie je svinstvo.“ Nikoliv proto, že se týká sexuality, ale proto, že druhého člověka bere jako věc. Využívá druhého člověka, zneužívá ho jako věc - a přitom ten druhý je svobodná bytost. Využívá ho k uspokojení vlastních potřeb mimo jeho vědomí a mimo jeho vůli. Zpředmětnění člověka, jeho ponížení na pouhou jednotku je nečisté.

Mluví o tom V. E. Frankl – katolík, Žid, zakladatel tzv. Třetí vídeňské školy a tvůrce logoterapie (terapie spočívající v objevení smyslu). Prohlašuje, že pornografický průmysl je zlatý důl. Nazývá jej tancem kolem zlatého telete. Jde o zpředmětnění a ponížení člověka na pouhou věc. Ten, kdo se nedokáže natolik ovládat, že se nedokáže odříci pornografie, poukazuje především na velice nízkou motivaci nebo velmi nízkou psychickou odolnost. Problémem není to, že sleduje pornografii, ale to, že má nízkou motivaci a malou psychickou odolnost. Jsme svědky toho, jak mladí lidé velmi často zneužívají pornografie. Také bohoslovci přiznávají, že ji více či méně konzumovali či konzumují. Jde většinou o experimenty raného mládí. Ty se dají ještě nějak omluvit, protože představují jednu z forem, jak objevit sexualitu – zvláště při absenci solidní sexuální výchovy. Nemusíme si trhat roucho nad ojedinělými zkušenostmi mladých lidí, ale zároveň bychom jim měli ukazovat nutnost ukončit tyto experimenty. Pornografie sledovaná v období dospívání ještě neznamená, že člověk je automaticky erotoman. Proto není nutno zatěžovat tento typ zkušeností těžkým mravním cejchem, často k tomu totiž dochází pouze z přirozené zvědavosti.

Zato je zapotřebí jasně odlišit krátké epizody pornografických zkušeností z mládí od

konzumování pornografie dospělými, protože ta se později skutečně přerodí v erotomanii. U těch, kteří žijí v celibátu, setkávají se s druhými lidmi a mají jim pomáhat, především u kněží, kteří usedají do zpovědnice, je něco takového naprosto nepřijatelné. Erotoman přece nemá co dělat ve zpovědnici, protože ztrácí cit, intuici ve své mluvě i intuici v hodnocení problému.

Každý, kdo pracuje s druhými lidmi, ať kněz či psycholog, má nástroj, jakého užívá, a sice vlastní osobnost, vlastní životní příběh. Jak od kněze, tak od psychologa je proto požadováno, aby měl odstup od sebe samého a nahlédl tak, aby nástrojem vlastní osobnosti dokázal sloužit. Nelze prosazovat postoj, který často zaujímají otcové: „Když jsem byl v tvých letech...“, to je nepřijatelné, vždyť byla jiná doba a civilizace - není možné naroubovat vlastní zkušenost na život někoho jiného.

Často vybízím mladé lidi, aby se rozhodli nesledovat pornografii. Týká se to samozřejmě i starších osob, někdy i kněží, protože pornografie je invazivní skutečnost přicházející z vnějšku. Nevyrůstá z našeho nitra. Nemůžeme si sice zakázat různé emoce a prožitky - to prostě nejde, ale tomu, co přichází zvenčí, můžeme říci „ne“. Jde o rozhodnutí, ke kterému dospíváme v průběhu týdnů a měsíců. Jakmile se jednou pevně rozhodneme, získáme vnitřní svobodu. Když surfujeme po internetu, nepotřebujeme se znovu pracně rozhodovat, že se na určité stránky už nepodíváme. Mládež velice ničí každodenní vysilující zápas, kdykoliv přijdou na internet, musí zápasit.

Dalším požadavkem je nedramatizovat období dospívání a jeho určité psychosexuální experimenty. Mluvme o tom, pokud to mladí vnímají jako něco, co je drtí a obtěžuje. Měli by vědět, že to odpovídá jejich věku. Život mladého dospělého člověka by to už nadále nemělo obtěžovat. Mnozí v sobě stále chovají pocit těžké viny za něco, co bylo v podstatě

znakem dospívání.

Je tu ještě jedna důležitá rada či upozornění především pro ty, kteří se rozhodují pro celibát. Nepouštějte se do těchto psychosexuálních experimentů jako dospělí. Nevíte, co se v životě přihodí. Někdo odcestuje do zahraničí, má v sobě hluboký vnitřní neklid a začne navštěvovat homosexuální kluby nebo erotické salony či pánské kluby. To není projev demoralizace nebo zkaženosti toho člověka. Nemusíme to chápat jako anulování dosavadního života, ale jako určitý experiment. Jenže ten zanechává v životě stopu a je škoda, necháváme-li si poznamenat život, navíc často bezmyšlenkovitě.

Další věcí je kultura jazyka a vyjadřování. Vyplývá ze sebeúcty a z úcty k druhému člověku. Celibát přísně požaduje respekt a úctu k druhému člověku. Je zapotřebí neustále zdůrazňovat úctu k ženě ze strany muže, který žije v celibátu. V lidské lásce a celibátu je nutné přiznat druhému úctu a autonomii. Nikdo jiný za mě není zodpovědný a ani já nenesu odpovědnost za druhého v tom nejhlubším smyslu. Hovoříme o konečné zodpovědnosti před Bohem. Nenesu zodpovědnost za rozhodnutí druhých. Rozhoduje-li se někdo ve svém svědomí, bere za své rozhodnutí plnou zodpovědnost. Tu vyžaduje lidská láska a celibát. Nemohu nikoho nutit, aby mi dal svou lásku, ale také nemohu připustit, aby mě někdo jiný nutil milovat.

O ženách, kvůli kterým odcházejí někteří z kněžství, se říkává „ona ho stáhla“. Ptám se: „A kdo je ve vztahu on?“ Snad pytel brambor na nákladáku, že se dá stáhnout? Jde tu o nedostatek svébytnosti. Žena chce mít muže a hledá, kde se dá. Baví-li se kněží mezi sebou stylem - to ona ho vytáhla, jde o určitou reakci - patřil k nám a někdo ho z naší skupiny vytáhl. Jenže kněžské společenství, církve, není nějaký spolek, ze kterého lze někoho odlákat.

Na naše země doléhá nyní to, co se dělo na západě v šedesátých a sedmdesátých letech.

Měli bychom to hluboce analyzovat a rozlišovat ve svědomí. Co se tu děje? Jaká církev vytváří společenství ve farnostech? Jaké mechanismy se hlásí o slovo ve společenstvích, že dochází k podobným situacím?

Nabízí se velice důležitá otázka: Jaké otcovství projevuje starší kněz nebo biskup ve vztahu k mladším? Jestliže kněz projevuje malou psychickou odolnost a nízkou motivaci, stává se odchod z kněžství kvůli založení přirozeného svazku naprostou přirozeností. Síla přírody se přihlásí o své. Je nutno přijmout sexualitu jako dar, ale dar, který využíváme jiným způsobem - nebo lépe řečeno - který zakoušíme jiným způsobem, než v manželství. Uznání autonomie druhého člověka je nesmírně důležité. Především kněží jsou často velmi nepoctiví, když ve vztahu k ženě neuznávají její autonomii, a přitom vstupují do jejích potřeb, tužeb a zranění a na tomto základě začínají budovat vztah. Kněz musí vědět, kým je. Nese odpovědnost za to, co vznikne ze vztahu k ženě, žena sama nese odpovědnost teprve druhotně.

Připojím ještě podnět pro ty, kteří nežijí v celibátu. Kněz potřebuje oporu. Ženy bývají často nepoctivé ve vztahu ke knězi, když u něho hledají oporu a emocionální vazbu, kterou by měly hledat u svého manžela a u dětí. Jde samozřejmě o něco jiného než o skutečný plán spojit svůj život s někým jiným. Moudré ženy se neutíkají ke knězi, dokáží si zachovat odstup, a když kněz překročí určitou zdravou mez, dáma mu to dokáže říct přímo do očí. Zapomíná-li, kým on sám je, což se může stát, je nezbytné jednoduše mu to připomenout. Je nesmírně snadné kněze z něčeho obvinít – především, když už se dopustil chyby. Jde to snáze, než si přiznat, že nepoctivé jednání bylo na mé straně a jemu že se nedostalo pravé opory. Je zapotřebí vytvářet si ke knězi dobrý vztah. Často je to osoba křehká, a často vychází ze zraněné rodiny, a tedy potřebuje oporu jako každý jiný. Nevyužívejme kněze

k uspokojení vlastních potřeb, které není sto uspokojit. Šlechtnost ve vztahu ke knězi je šlechtností k církvi. Protože nekoná-li kněz svou službu poctivě, jako by ji nedělal vůbec.

Do zpovědnice může přijít úplně každý. Přicházejí tam i lidé psychicky nemocní. Ve společnosti trpí závažné procento lidí psychickou chorobou. Zčásti je to následek zrušení komunismem. V současném Rusku existují dva velké problémy – infrastruktura: cesty a silnice, a pak psychicky nemocní lidé. Jejich procento je velmi vysoké kvůli nepředstavitelnému psychickému nátlaku na člověka. Podíváme-li se na vznik psychické nemoci, najdeme u kořene nadměrnou psychickou zátěž. Člověk před touto zátěží uniká do nemoci. Nejde samozřejmě o sto procentní vysvětlení, ale vztah mezi psychickým břemenem a útekem do psychické nemoci je velice častý. Psychické choroby lidé propadají, když v životě prožívají něco mimořádně těžkého. Přijde-li nemocný člověk do zpovědnice, za prostředí vzniklé z dialogu nenese odpovědnost nemocný, ale kněz. Jsme si vědomi svého dílu zodpovědnosti? Rozhodnutí pro život v celibátu s sebou nese také přijetí odpovědnosti, která přísluší danému životnímu stavu.

Vraťme se ještě k nejdůležitějšímu prvku celibátu: k zakořenění ve zkušenosti víry. Prvotní je zkušenost víry, pak teprve zkušenost věrnosti. V praktické pastoraci to často funguje naopak. Vyčítáme lidem nemravné chování, napomínáme je, ale už se nezajímáme o to, na jaké úrovni je jejich víra. Jaká je víra, taková je i zkušenost hříchu. Nevěřící si nebude vědom svého hříchu. Proto pozorujeme ve společnosti mnoho lidí, kteří nepovažují za hříšné to, co my samozřejmě vidíme jako hřích. Nemají víru, nehledají ji a odmítají ji. Je-li víra formální, i hřích je pouze formalitou, protože hřích tvoří prvek zkušenosti víry. Nenazýváme hříchem to, co cítíme, že hříchem je, ale to, co hříchem nazývá Bůh. Je to nesmírně důležité. Proto

není nejpodstatnější porušení pátého, šestého či sedmého přikázání, nejdůležitější hřích má vždycky číslo jedna. Proč jsi nebral vážně Pánovo slovo? Bere-li někdo na lehkou váhu Boží slovo, stejně nalehko bude brát i to, co se proti Božímu slovu staví. Absolutní prvenství ve zkušenosti víry je nutné ke správnému zhodnocení toho, co je proti celibátu nebo proti lidské lásce.

Při výchově k celibátu i k manželské lásce je nutné rozlišovat mezi jednotlivými druhy lásky. Ty je zapotřebí postupně objevovat včetně jejich dynamiky, adekvátně k dynamice rozvoje člověka. Podíváme-li se na lidský vývoj, dokážeme rozlišit i druhy lásky.

Prvním druhem je bezpodmínečná láska. Nevyžaduje žádnou zodpovědnost z druhé strany. Dítě má právo na lásku, aniž by od něho bylo cokoli vyžadováno. Rodiče nemají právo klást tříletému dítěti jakékoli požadavky. Dítě má bezpodmínečný nárok na lásku. Kdosi se mě ptal, co má dělat, když ho tříleté děcko vyvádí z rovnováhy. Odpověděl jsem: „Musíte se léčit.“ Tříleté dítě si ještě neuvědomuje, co dělá, nereflektuje své chování, má právo dupnout si a něco rozbít. Desetiletý chlapec už toto právo nemá. Když táta řekne: „Nekopej do míče, mohl bys rozbít okno,“ má poslechnout. Když okno přece rozbije, táta má právo říci: „Zaplatíme to z tvého kapesného.“ Druh lásky se váže na stupeň vědomí. Je spojen s cílem lásky. Váže se s odpovědností za lásku a s druhem svobody, kterou mi láska dává. Musíme jasně poměřit svobodu, zodpovědnost a cíl.

U desetiletého dítěte nastupuje nový druh lásky: přátelství a kamarádství. Láska k matce a k otci už přijímá určitý stupeň zodpovědnosti a uvědomění si vztahu. Úplně jiný druh lásky vládne mezi vrstevníky, kamarády desetiletého a mezi desetiletým a jeho maminkou. Nehovoříme o objektu, nýbrž o subjektu lásky. S postupujícím věkem se rozvíjí láska.

Našemu chlapci nebo děvčeti je patnáct

a znovu pozorujeme, že nastupuje nový druh lásky. Náhle je tu výlučná erotická láska, byť ve velice nejasné počáteční zkušenosti, jaké chybí pevné obrysy. Tento druh výlučné erotické lásky se velmi konkretizuje ve věku dvaceti let. Člověk vnímá úplně jinak svou odpovědnost a má jiný cíl.

Patnáctiletý chlapec se často chlubí, že má děvče, aniž by oba toužili po pevném vztahu, ale když překročí dvacítku, situace se radikálně mění. U člověka směřujícího k manželství nastupuje opět jiný druh lásky. Podívejme se, jak se proměňuje naše láska k rodičům. U desetiletých to byla hlavně podřízenost, protože rodiče nesli zodpovědnost. Když ale mladý člověk uzavře manželství a má vlastní rodinu a děti, rodí se úplně nový druh lásky kvlastním dětem. Podívejme se, jak nebezpečné je plést si druhy lásky. Ulpí-li dospělý muž na lásce patnáctiletých nebo žena zůstane vězet v nezralé lásce, nejsou samozřejmě schopni rozlišovat druhy lásky. Je velmi nebezpečné, plete-li si dospělý muž-otec nebo dospělá žena-matka druhy lásky. Otec se dívá žádostivě jako patnáctiletý na vlastní dceru a matka se jako čtrnáctileté děvče dívá na svého syna. Máme tu jedno z nejdůležitějších témat, jaká bychom měli přibližovat mladým lidem. Když muž nebo žena vstoupí do manželství a mají nejasné představy o lásce, nastává problém. Partner by chtěl od partnerky všechny druhy lásky najednou - aby mu byla matkou, hodnou tetičkou, milenkou, ale také zpovědníkem či terapeutkou. Měla by za něho řešit problémy. Muž je neřeší, ale přenáší je na ni. Jenže i ona má své problémy. Oba si mají vzájemně pomáhat, ne se zastupovat či nahrazovat. Proč se lidé žení a vdávají? Kvůli vzájemné pomoci. Kromě lásky a plození potomstva je to v manželství to nejdůležitější.

Má-li člověk touhu žít v celibátu bez vstupu do zasvěceného života, je nutné udělat nějaké osobní rozhodnutí nebo soukromý slib?

Především je zapotřebí být svobodným člověkem. Záleží samozřejmě na tom, co člověk chce. Někdo se ožení v pětapadesáti... Přeje-li si žena vdát se, neměla by skládat žádný slib. Ale cítí-li se volána k životu v čistotě, musí pro toto rozhodnutí pracovat. Bez touhy nejsou sliby na místě. Dejte si také pozor na kněze, kteří vám nabízejí: „Budeš šťastná, když...“ Něco takového je nepřípustné. Touha musí vycházet z vlastního srdce.

Co mám dělat, když necítím touhu po celibátu, ale velmi mě přitahuje kněžská služba?

Necítím-li povolání k celibátu, není pro mě místo v semináři. Bez celibátu bude naše kněžství dvojznačné. Člověk musí být v první řadě šťastný, a není-li, nemůže přinášet štěstí lidem okolo sebe. Nevím, kolik je tazateli let a v jaké je životní situaci, může se totiž stát, že Pán Bůh dá nejdříve touhu po kněžství, a až po nějaké době touhu po celibátu. Myslím si, že to tak bývá. Mladí lidé vstupující do semináře chtějí být především kněžími a celibát je pro ně dalekou budoucností - za pět, šest let. Má-li být touha po kněžství skutečná, přijde ve svůj čas touha po celibátu. Bůh člověka neklame, nemává mu před nosem lahůdkou, jakou by nemohl získat. Je-li pravdivá jedna věc, bude pravdivá i druhá. Chce-li se někdo stát knězem, měl by se ptát sám sebe: „Co bych dělal, kdybych nebyl knězem? Vím to?“ Nejprve je nutné vědět, co bych dělal, protože kněžství není něco, k čemu je člověk odsouzen, ale co si volí. Volba vždycky nabízí několik možností. Kněžství je jednou z nich.

Jaký je rozdíl mezi celibátem a čistotou?

Pojem celibátu je v církvi vnímán v jasně stanoveném kontextu. Hovoříme-li o celibátu, hovoříme o kněžích a mužích řeholnících, zatímco ve vztahu k ženám užíváme pojem „život v čistotě“. Podle mě je zapotřebí vnímat pojem tak, jak je chápán v církvi - každý křesťan je zavázán žít čistým životem. Když mluvíme o celibátu, je to podle mého názoru

trvalé rozhodnutí žít bez ženy v čistotě. Žije-li někdo bez ženy, a přitom neví, jestli k tomu někdy v budoucnu nedojde a není-li to nějakou formou stanovené, nedá se hovořit o stavu celibátu. Dokonce někteří kněží vykládají tento pojem chybně - život v celibátu = život bez ženy. To ale přece není všechno, protože život v celibátu má jasný předpoklad - život v čistotě. Porušíme-li čistotu, porušíme celibát.

Jaký je Váš názor na výraz, který se mně osobně velmi líbí: Manželství je život v celibátu s jedním člověkem.

Celibát je celibát a manželství je manželství. Pán Ježíš říká: ano, ano – ne, ne.

Říkal jste, že dítě nehledá dva otce, nýbrž otce a matku. Jak reagovat na tvrzení, že je to pořád lepší, než aby dítě zůstalo v dětském domově?

To je stejný argument, jako když někdo řekne: „Je lépe zabít jednoho, nežli deset.“ Zlo je zlo a menší zlo není omluveno větším zlem. To je past. Otázka, co je v tomto případě lepší, je velmi zvrácená. Jde o špatnou, nezdravou alternativu.

V řeckokatolické církvi jsou ženatí kněží. Proč to není možné i v římskokatolické církvi? Je tu sice možnost ženatého jáhna, ale ten se musí stihnout oženit dříve než přijme svěcení.

Tradice je odlišná. Nelze to vysvětlit nějakou matematickou rovnicí, jde o jinou logiku - logiku ducha. Sociologie ani psychologie na to nemá vysvětlení. Tvrdí-li někdo, že řeckokatolický kněz je méně kvalitní, protože se oženil, je to nepoctivé. O kvalitě nerozhoduje, jestli se někdo oženil nebo ne, ale to, proč se ženil nebo neženil. Dával jsem exercicie katolíkům východního i západního obřadu. Přišel za mnou řeckokatolický kněz na individuální duchovní rozhovor v rámci exercicií a hovořil o modlitbě a o Bohu, zatímco kněz západního obřadu mluvil po celých osm dní jen o celibátu. Místo aby mu

celibát pomáhal, překážel mu.

Pro celibát se nerozhodujeme kvůli lidem, ale jen kvůli Bohu, protože je nesmírně nebezpečný. Ohrožením je narcismus. Všechno mi může posloužit jako zrcadlo, ve kterém se zhlížím. Člověk chce vidět ve všem, co dělá, jenom sebe. Láska k člověku i život v celibátu vyžaduje zapomenutí na sebe, zapomenutí na to, že žiji v celibátu. Pavel radí: „Zapomeň, že máš ženu a děti - žij, jako bys je neměl.“ Jde o rozhodnutí. Velká láska k Bohu a pastýřská láska k druhým lidem existuje tady i tam. Mladému člověku, který by se rád stal knězem, ale naráží na celibát, radím: „Dopřej se pokoj, člověče, ožeň se a hotovo.“

Na počátku musí člověk akceptovat fakt, že církev přijala před dlouhou dobou celibát. Začne-li se mladík v semináři hádat s celibátem, je na místě říci: „Nelam si hlavu ani ty sám a nedělej starosti ani svému biskupovi - tohle k ničemu nepovede.“ Média s oblibou diskutují na toto téma, ovšem nikoli z lásky k církvi. Nějaký kardinál řekne, že celibát není Kristovým ustanovením, což je pravda, a noviny se toho chytanou na celé týdny. Píší o prvním úsvitu zrušení celibátu. Je dobře přijmout danou skutečnost.

Jak vysvětlit nevěřícím prostým způsobem dar celibátu jako přínosu pro společnost?

Vůbec nevysvětlovat. K čemu také? Ať dotyčný hledá odpověď v našem životě. Když byla Matka Tereza na vrcholu své slávy, Fidel Castro prohlásil, že by chtěl i mezi svými komunisty najít takové lidi, kteří by dokázali zcela obětovat život ve prospěch druhých.

Je vůbec možné, aby žil v celibátu nevěřící člověk? Nejprve je potřeba podívat se, čím je víra. Není to nějaké naše prohlášení. My svou víru samozřejmě deklarujeme a někdy dáváme světu najevo spíše svou nevíru, ale co je ještě dále za tím? Mnozí nechodí do kostela, a přitom jsou v životě poctiví. Víru nemáme pevně v ruce. Jedeme na poutní

místo, koupíme si tam obrázek a pověsíme si jej doma na stěnu, ale víra není obrázek. Skutečně mohou existovat lidé, kteří si zatím neuvědomují svou víru a třeba i veřejně prohlašují, že jsou nevěřící, ale jsou ušlechtilí a mohou udělat mnoho dobrého pro ostatní. Život nezůstává stát, stále se rozvíjí. Za deset let může být z dotyčného docela jiný člověk.

Někdy člověk zastává spíše určitou osobní ideologii a tehdy může být jako ideologie či jako politický nástroj využita i víra. Jednou z nejdůležitějších věcí, kterou Ježíš udělal, bylo to, že jednoznačně oddělil víru od politiky.

*Překlad a úprava Jindra Hubková
Text je autorizován*

VĚNUJME POZORNOST ...

„Nové technologie a nové vztahy – prosazovat kulturu úcty, dialogu a přátelství“ Nové digitální technologie skutečně určují zásadní změny v modelech komunikace a vztahů mezi lidmi. (Benedikt XVI.)

V pondělí 1. prosince 2008, u příležitosti státní recepce pořádané prezidentem České republiky Václavem Klausem a jeho paní Livií Klausovou, přednesla projev guvernérka Kanady Michaëlle Jean. Během svého projevu uvedla, že *„(...) Uplynul sotva rok od chvíle, kdy jsem navštívila Prahu v souvislosti s 11. každoroční konferencí Fórum 2000. Tehdy jsem velmi ráda přednesla úvodní projev na této konferenci. Důležitou událostí pro mne byla skutečnost, že jsem se mohla zúčastnit diskuze u kulatého stolu o potřebě využít schopností našich mladých lidí. Během svého mandátu generální guvernérky Kanady jsem zvolila za svoji prioritu mladé lidi a nyní nevynechám jedinou příležitost k tomu, abych naslouchala jejich problémům, jejich řešením a jejich tužbám. (...) Mladí lidé, kteří díky novým technologiím již nejsou spoutáni v čase ani prostoru, se svobodně a přirozeně pohybují v celosvětových sítích, které jsme před necelými 30 lety nemohli ani tušit, a hledají nové cesty k sociální harmonii. (...) Ať žije a dále roste přátelství mezi Kanadou a Českou republikou a ať mladí lidé našich dvou zemí rozšiřují toto přátelství po nových a smělych cestách!“*

celý projev je k dispozici na: <http://www.gg.ca/media/doc.asp?lang=e&DocID=5576>

Papež Benedikt XVI. ve svém poselství XLIII. Světovému dni sdělovacích prostředků uvádí: *„(...) Zvláště mladí zachytili nesmírný potenciál nových medií pro usnadnění komunikace, spojení a porozumění mezi jednotlivci i skupinami. Využívají je pro komunikaci se svými přáteli, pro poznávání nových přátel, pro vytváření skupin a sítí, pro vyhledávání informací a zpráv a pro sdílení svých myšlenek a názorů. (...) Obracím se zvláště na mladé katolíky s povzbuzením k tomu, aby do digitálního světa přinášeli poselství své víry. Drazí, angažujte se v tom, abyste do kultury tohoto nového komunikačního a informačního prostředí uváděli hodnoty, na nichž spočívá váš život! (...) Vám mladí, kteří téměř spontánně nacházejte souzvuk s těmito novými komunikačními prostředky, zvláště přísluší úkol evangelizovat tento „digitální kontinent“. Dokažte se nadchnout pro hlásání evangelia svým vrstevníkům! (...) Papež vám stojí blízko svou modlitbou a svým požehnáním.“*

celé poselství naleznete na adrese: <http://tisk.cirkev.cz/dokumenty/poselstvi-ke-xliii-svetovemu-dni-sdelovacich-prostredku.html>

SEKCE PRO MLÁDEŽ ZVE, POŘÁDÁ A

INFORMUJE...

„DŮVĚRA V BOŽÍ INICIATIVU A ODPOVĚĎ ČLOVĚKA“

Ve dnech 26. - 29.1.2009 se konalo druhé celonárodní setkání koordinátorů pastorace povolání v ČR na Velehradě. Hlavním tématem tohoto setkání bylo téma Světového dne modliteb za povolání na rok 2009 a to Důvěra v Boží iniciativu a odpověď člověka.

Bylo to druhé setkání těch, kteří mají zájem, chuť a odvahu se věnovat pastoraci povolání v ČR, v rámci rozšířeného týmu pro pastoraci povolání. Zúčastnilo se kolem 70 osob z různých řádů, kongregací, hnutí a komunit, ale také zástupce ze Sekce pro mládež a Papežských misijních děl. Skoro každá diecéze byla zastoupena diecézním knězem, kterého jmenoval pro tuto službu jeho diecézní biskup.

Celého setkání se zúčastnil biskup Mons. Josef Kajnek, který je koordinátorem pro pastoraci povolání v ČR.

Toto setkání bylo opět formačně - pracovní. Celé setkání bylo zahájeno společnou mší sv., kterou celebrou otec biskup Mons. Josef Kajnek. Po mši sv. proběhla první část programu, ve kterém P. Daminán Jiří Škoda, petrin a S.M. Vincenta Kořínková, boromejka seznámili přítomné o průběhu evropského setkání zástupců pastorace povolání v Portugalsku v Porto.

Jako hlavní přednášející byla pozvána PhLic. Kateřina Lachmanová, Th.D, která mluvila o „*Antropologii člověka a jeho povolání*“. V první části přednášek zdůraznila mj. antropologicko - teologický pohled na povolání jako tajemství vztahu mezi dvěma bytostmi – člověkem a Bohem. V tomto velkém tajemství je ponechána skutečná svoboda obou. V druhé části přednášek se věnovala různým motivačním povolání.

Večerní eucharistii sloužil a k účastníkům konference promluvil biskup Mons. Josef Hrdlička. Hlavním tématem promluvy byla inspirace hořícím keřem z První knihy Mojžíšovy. Biskup zdůrazňoval, že každý z nás má hořet – tzn. rozsévat plamen svého povolání a tím ukazovat správnou cestu k Bohu.

Třetí den probíhala práce a sdílení v diecézních týmech.

Pozvání přijal také Mons. Diego Causero, arcibiskup, apoštolský nuncius v ČR. V jeho odpolední přednášce se podělil o své svědectví cesty ke kněžství. Během této přednášky a promluvy při mši sv. ve velehradské bazilice zdůraznil sílu modlitby dotyčného i jeho okolí (rodina, farnost, přátelé...) na cestě ke kněžství a v kněžském životě. Velkou roli při rozhodování hrají také pozitivní vzory kněží (popř. řeholníků a řeholnic), kteří se obětavě věnují Božímu lidu jak pastorační prací, tak udělováním svátostí.

Mons. Vojtěch Šíma, rektor Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci, ve své přednášce „*Osobní svědectví Božího povolání*“ vzpomínal na svoji cestu ke kněžství. Na rozdíl od arcibiskupa Causera, který žil v „normálním“ křesťanském prostředí, Mons. Šíma musel z důvodu totalitního systému svůj úmysl vstoupit do kněžského semináře tajit a nedávat ho příliš brzo najevo, aby mu státní orgány nebránily v tomto rozhodnutí.

Ve svých vzpomínkách několikrát zdůraznil, že byl vychováván v tradiční křesťanské rodině, která se v době totality pravidelně zúčastňovala bohoslužeb, a on se svými sourozenci chodil na výuku náboženství. Obdivoval statečnost svých rodičů, kteří museli obhajovat náboženskou výchovu svých dětí u výslechů. Vzpomínal na několik postav kněží ze svého mládí, kteří ho významně ovlivnili správným jednáním podle svého svědomí a v souladu s evangelijním učením (i když to bylo v rozporu se státní mocí).

Jako perličku na své cestě ke kněžství vzpomínal Mons. Šíma na vojenskou službu v Českých Budějovicích, kdy se jednoho dne šel pomodlit do kostela ve vojenské uniformě.

Když byl schovaný za sloupem, všiml si dalšího vojáka v uniformě a bál se, kdo to je a jestli ho neudá. Podobně se bál i druhý voják – dnešní otec biskup Mons. Vojtěch Cikrle.

Celé setkání bylo zakončeno prezentací pastorační povolání z jednotlivých diecézí a řeholních komunit, informováním o připravovaných společných akcích a povzbuzením ke vzájemné spolupráci v jednotlivých diecézích a řeholních společenstvích.

P. ThDr. Pawel Nowatkowski

Odkaz na webové stránky

www.hledampovolani.cz,

které spravuje tým pro pastorační povolání v ČR.

DIECÉZNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE

Setkání mládeže se koná v sobotu před Květnou nedělí (v některých diecézích již o týden dříve) každoročně ve všech českých a moravských diecézích v rámci oslavy Světových dnů mládeže.

Jako každý rok, i letos se v sobotu před Květnou nedělí a v diecézi pražské, českobudějovické a ostravsko-opavské již o týden dříve, sejdou mladí lidé se svými diecézními biskupy, aby společně oslavili XXIV. Světové dny mládeže. Mottem tohoto svátku jsou slova apoštola svatého Pavla: „**Máme naději v živém Bohu.**“ (1 Tim 4,10). Program bude různorodý. Vrcholem všech diecézních setkání bude mše svatá.

Diecéze plzeňská

Setkání začne již tradičně křížovou cestou centrem města Plzně, která bude zahájena v pátek 3. dubna 2009 v 18 hodin v katedrále sv. Bartoloměje, odkud se průvod v čele s biskupem Mons. Františkem Radkovským vydá k jednotlivým zastavením v okolí nám. Republiky. Program setkání bude pokračovat v sobotu 4. dubna 2009 v 9:30 hodin v Salesiánském středisku mládeže v Plzni – Lobzích, kde bude pro účastníky připraven pestrý program. Mše svatá bude ve 14:30

hodin v kostele sv. Martina a Prokopa. Na závěr dostane každý účastník osobní požehnání otce biskupa a malý dárek jako památku na setkání.

Diecéze litoměřická

Setkání se uskuteční 3. – 4. dubna 2009. Na páteční večer je připraveno divadlo. Po něm bude následovat netradiční křížová cesta. Sobotní program v kině Máj začne v 9:00 hodin. Mnozí mladí se při něm setkají poprvé s otcem biskupem Janem. Hostem setkání bude o. Marek Orko Vácha. Mše svatá celebrowaná otcem biskupem začne v 15:30 hodin.

Pražská arcidiecéze

Arcidiecézní setkání mládeže se uskuteční na tradičním místě – v areálu Salesiánského střediska v Kobylisích, tradičně již o týden dříve, konkrétně 28. března 2009. Společné zahájení bude v 9:00 hodin v sále. Kromě katecheze otce biskupa Karla Herbsta jsou na programu přednášky a diskuse na různá

témata. V 16:15 hodin bude sloužena panem kardinálem mše svatá. Celé setkání bude zakončeno koncertem.

Diecéze českobudějovická

Také v Českých Budějovicích bude probíhat setkání již o týden dříve, tedy 27. - 28. března 2009. Program začne již v pátek večer v tělocvičně Biskupského gymnázia „hudebním programem“. V sobotu ráno se sejdou mladí v katedrále sv. Mikuláše, kde se dozví podrobnosti o celém programu setkání. Závěrečná mše svatá bude korunovat setkání jihočeské mládeže.

Diecéze ostravsko-opavská

Jelikož v ostravsko-opavské diecézi je pro mladé připravováno letní vícedenní diecézní setkání, proběhnou týden před Květnou nedělí 28. března 2009 děkanátní setkání mládeže. Děkanátní setkání si připravují jednotlivé děkanáty diecéze samy. Na programu budou hry, křížová cesta, program v kostele a setkání budou zakončena slavením eucharistie.

Diecéze královéhradecká

Diecézní setkání mládeže (od 14-ti let) se uskuteční 4. dubna 2009 v Hradci

Králové. Začátek je stanoven na 9:00 hodin ve Filharmonii (Eliščino nábřeží). Na programu bude katecheze, scénky, odpolední tématické skupinky, křížová cesta. Závěrečná mše svatá celebrowaná otcem biskupem bude v 15:00 hodin v katedrále.

Diecéze brněnská

V sobotu 4. dubna 2009 od 8:30 hodin se uskuteční v brněnské katedrále svatého Petra a Pavla diecézní setkání mládeže s otcem biskupem. Těšit se můžete na katechezi otce biskupa, odpolední skupinky na zajímavá témata, ztvárnění listi svatého Otce mladým pro tento rok a na slavnostní mši svatou. Předpokládáný konec setkání 16:30 hodin.

Olomoucká arcidiecéze

7. arcidiecézní setkání mládeže olomoucké arcidiecéze se bude konat 4. dubna 2009 v Kroměříži. Začátek je stanoven na 9:00 hodin ve sportovní hale DM Štěchovice. V 10:00 hodin bude následovat katecheze otce arcibiskupa Jana. Odpoledne pak budou na programu workshopy, přednášky a besedy. V 15:00 hodin bude sloužena otcem biskupem Josefem mše svatá.

PRÁZDNINOVÉ DIECÉZNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE V OSTRAVSKO-OPAVSKÉ DIECÉZI

Hlavním mottem setkání je verš Markova evangelia:

„Potom vystoupil na horu, zavolal k sobě ty, které si vyvolil, i přišli k Němu.“ (Mk 3,13)

V ostravsko-opavské diecézi proběhne setkání mladých s otcem biskupem tzv. „Diecézní setkání mládeže“ opět po pěti letech v pěti dnech. Setkání se uskuteční v městečku Zlaté Hory v Jeseníkách **od 4. do 8. srpna 2009**. Hůra, o níž se evangelista Marek zmiňuje, bude při setkání známé poutní místo Mariahilf. Program pro mladé bude probíhat

„nahore“ na poutním místě Mariahilf a „dole“ v městečku Zlaté Hory. Bude připraveno zábavné, sportovní, kulturní a tvůrčí vyžití. Přítomen bude samozřejmě otec biskup František V. Lobkowicz. Svou účast přislíbila slovenská kapela Out Of Control a také česká „klasika“ – skupina Oboroh. Setkání je určeno pro mladé od 14 let.

ŠKOLENÍ HLAVNÍCH VEDOUČÍCH TÁBORŮ

Asociace křesťanských sdružení mládeže ve spolupráci se Sekcí pro mládež ČBK pořádá školení hlavních vedoucích táborů. Tentokrát bude pouze jeden víkendový turnus a to od 15.–17.května 2009 v arcidiecézním centru

života mládeže Nazaret v Praze-Kunraticích. Přihlášky a více informací poskytnete: Ing. Marie Světníčková, tel.: 731 625 720, email: svetnickova@cirkev.cz

SETKÁNÍ TAIZÉ V LITVĚ

Ve dnech od 1. do 3. května 2009 se uskuteční ve městě Vilnius, které bylo tento rok vyhlášeno evropským městem kultury, setkání Taizé, na které jsou pozváni mladí z celé Evropy a zvláště mladí ze zemí, které jsou poblíž Litvě.

Komunita z Taizé přijala pozvání vilniuského arcibiskupa Audryse J.Card. Backise a připravuje toto setkání, nová etapa Poutě důvěry, ve spolupráci s pastoračním centrem pro mládež arcibiskupství Vilnius. Ruský pravoslavný metropolita a luteránský biskup

plně podporují tuto iniciativu.

Setkání proběhne v atmosféře modlitby a bratrského společenství. Účastníci budou přijati v rodinách a farnostech Vilnius.

Program setkání a další podrobnosti se nacházejí na: www.taize.fr nebo další informace poskytnete **pastorační centrum pro mládež Vilnius** email: vajcui@gmail.com tel.: +37052621408 mobil: +37061037314.

VOLONTARIÁT

Hledáš cestu? Chceš jít správným směrem? Pojd' a staň se volontérem!

Hledáme mladé lidi, kteří by se chtěli zapojit do dobrovolné služby mládeže v katolické církvi – **Volontariát**.

Dobrovolník je plnoletý věřící mladý člověk, ochotný věnovat rok svého života službě Bohu a církvi. Při životě ve 2 – 4 členné skupině na faře se jeho činnost soustřeďuje především na organizování a vytváření volnočasových aktivit věřících i nevěřících dětí a mladých lidí.

Pozor – existence projektu, jeho význam a smysl máme v rukou všichni! Proto neváhejme a oslovme mladé lidi ve svém okolí a nabídněme jim tuto formu zapojení se ve službě církve.

Kontakt:
Sekretariát Sekce pro mládež ČBK
Tel.: 220 181 739
Mobil: 731 604 001
Email: hennigova@cirkev.cz

SIGNÁLY.CZ

Redakce křesťanského webového portálu hledá dobrovolné spolupracovníky k zabezpečení provozu signály.cz.

Jedná se především o kněze, řeholníky a řeholnice, kteří by spolupracovali v duchovní

sekci. Dále hledáme odpovědné redaktory nejlépe s teologickým vzděláním.

Kontakt:
Jan Šedo - HejTi
jan.sedo@gmail.com

